

(НЕ)Конституційність норм податкового законодавства

Юлія Кривомаз, експерт АО «КМ Партнери»

пункт 120-1.1 ПКУ:

«120-1.1. Порухення платниками податку на додану вартість граничного строку, передбаченого статтею 201 цього Кодексу, для реєстрації податкової накладної та/або розрахунку коригування до такої податкової накладної в Єдиному реєстрі податкових накладних (крім податкової накладної, що не надається отримувачу (покупцю), складеної на постачання товарів/послуг для операцій: які звільнені від оподаткування або які оподатковуються за нульовою ставкою) тягне за собою накладення на платника податку на додану вартість, на якого відповідно до вимог статей 192 та 201 цього Кодексу покладено обов'язок щодо такої реєстрації, штрафу в розмірі:

...

40 відсотків суми податку на додану вартість, зазначеної в таких податкових накладних/розрахунках коригування, - у разі порушення строку реєстрації від 61 до 365 календарних днів;

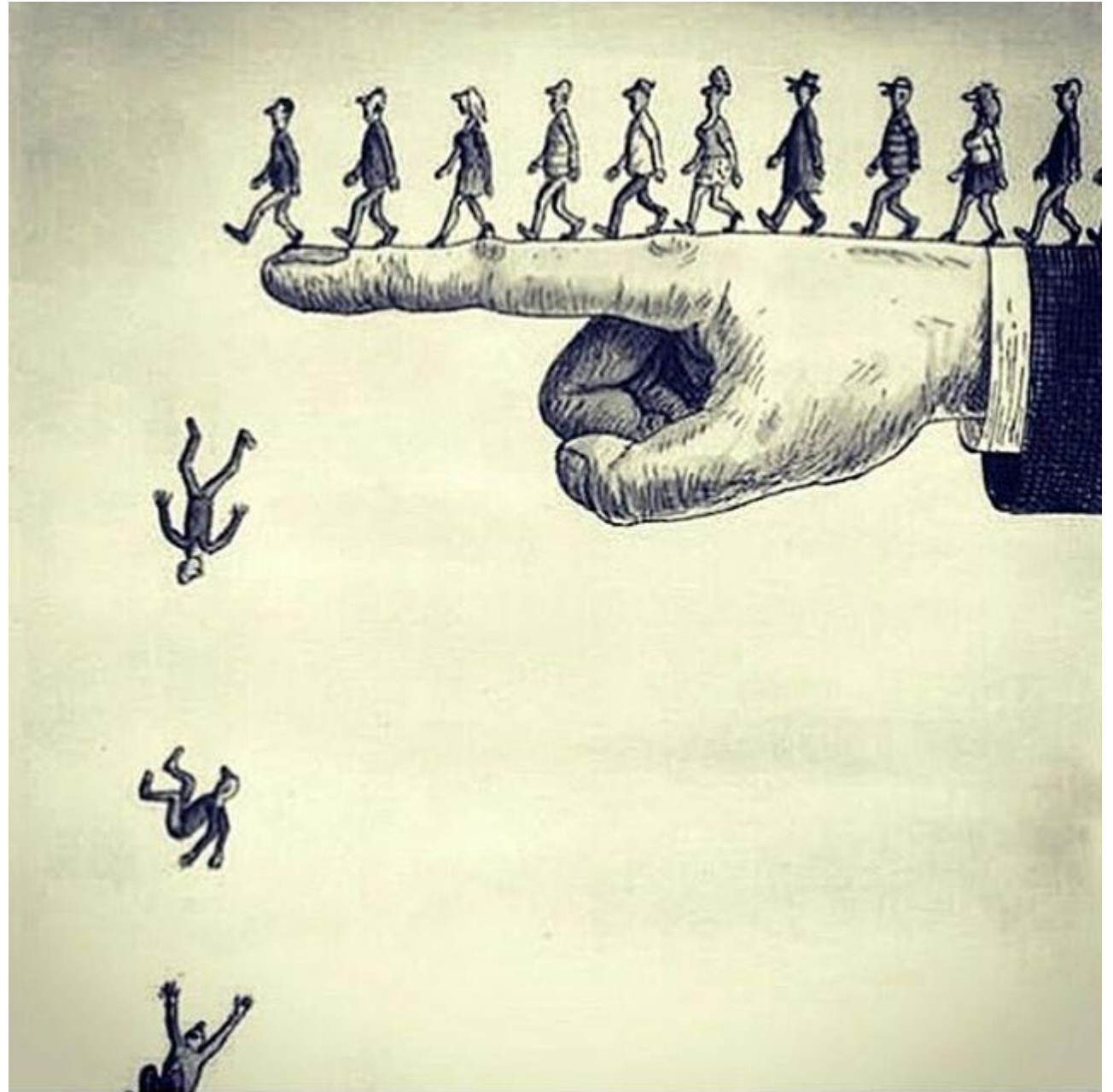
50 відсотків суми податку на додану вартість, зазначеної в таких податкових накладних/розрахунках коригування, - у разі порушення строку реєстрації на 366 і більше календарних днів.

...».

**Але чи слід сліпо
застосовувати норми ПКУ «як
вони є»,
адже**

Dura Lex, sed Lex?

Чи можна поборотися?

Конституція України

➤ частина 1 статті 8 Конституції України:

«В Україні визнається і **діє принцип верховенства права**»

➤ частина 1 статті 62 Конституції України:

«Особа вважається невинуватою у вчиненні злочину і не може бути піддана кримінальному покаранню, доки **її вину не буде доведено в законному порядку** і встановлено обвинувальним вироком суду».

➤ частина 4 статті 41 Конституції України:

«**Ніхто не може бути протиправно позбавлений права власності.** Право приватної власності є непорушним».

➤ частина 5 статті 125 Конституції України

«**З метою захисту прав, свобод та інтересів особи у сфері публічно-правових відносин діють адміністративні суди**».

Стаття 2 КАСУ

«1. Завданням адміністративного судочинства є **справедливе, неупереджене** та своєчасне вирішення судом спорів ... з метою **ефективного захисту прав**, свобод та інтересів фізичних осіб, прав та інтересів юридичних осіб від порушень з боку суб'єктів владних повноважень.

2. У справах щодо оскарження рішень, дій чи бездіяльності суб'єктів владних повноважень **адміністративні суди перевіряють, чи прийняті (вчинені) вони:**

1) на підставі, у межах повноважень та у спосіб, **що визначені Конституцією** та законами України;

...

6) **розсудливо**;

...

8) **пропорційно**, зокрема з дотриманням **необхідного балансу між будь-якими несприятливими наслідками для прав, свобод та інтересів особи і цілями, на досягнення яких спрямоване це рішення (дія)**;

...».

Штрафи за несвоєчасну реєстрацію податкових накладних:

- є **надмірними**, враховуючи відсутність у такого діяння реальних негативних наслідків для держави і суспільства, в тому числі інших платників податків.
- Враховуючи принцип верховенства права, неможливо вважати будь-які санкції правомірними виключно через те, що вони та їх розмір формально передбачені законом.
- Санкції не повинні перетворюватися в інструмент надмірного обмеження свободи підприємництва.

**Ухвала Конституційного Суду України
від 09.09.2021 року № 122-2(II)/2021
про відкриття конституційного провадження у справі № 3-133/2021 (299/21)**

2.2. Суб'єкт права на конституційну скаргу порушив клопотання про визнання такими, що не відповідають Конституції України (є неконституційними), положення пункту 120¹.1 статті 120¹ Кодексу зі змінами, внесеними Законом, які були чинними на час оскарження у справі податкового повідомлення-рішення.

<...>

2.3. Конституційна скарга за формою і змістом відповідає вимогам статей 50, 55, 77 Закону України „Про Конституційний Суд України“; Представництво є належним суб'єктом права на конституційну скаргу згідно зі статтею 56 цього закону.

Друга колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України вважає, що наведене є підставою для відкриття конституційного провадження у справі.

QUESTION
EVERYTHING •

Справа за Конституційною скаргою МЕТРО КЕШ ЕНД КЕРІ Україна

- Конституційний Суд України визнав положення п. 38.7 Розділу I та п.1 Розділу II «Перехідні положення» Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо уточнення деяких положень та усунення суперечностей, що виникли при прийнятті Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо покращення інвестиційного клімату в Україні» від 23.03.2017 року №1989-VIII, такими, що не відповідають положенням частини першої статті 8, частини четвертої статті 41 Конституції України (рішення Конституційного Суду України № 3-р(I)/2019 від 05 червня 2019 року).
- *Тобто, у Конституційному Суді України вдалося довести, що положення Закону № 1989 щодо позбавлення права на повернення переплат із земельного податку за земельні ділянки, що знаходяться на території АТО, суперечать принципу верховенства права (зокрема, гарантії правової визначеності) та порушує гарантоване Конституцією України право на власність.*

АЛЕ

для того, щоб отримати право скористатись механізмом конституційної скарги (отримати право на звернення з конституційною скаргою), є низка передбачених Конституцією України та Законом України «Про Конституційний Суд України» умов, як то

отримання остаточного рішення у спорі з податковим органом.

Тобто, податковий спір програний, а податкові донарахування – сплачені.

КАСУ прямо передбачає можливість не застосовувати неконституційну норму закону:

Частини 3-4 ст. 7 КАСУ:

«3. У разі невідповідності правового акта Конституції України, закону України, міжнародному договору, згода на обов'язковість якого надана Верховною Радою України, або іншому правовому акту **суд застосовує правовий акт, який має вищу юридичну силу**, або положення відповідного міжнародного договору України.

4. Якщо суд доходить висновку, що закон чи інший правовий акт **суперечить Конституції України, суд не застосовує такий закон чи інший правовий акт, а застосовує норми Конституції України як норми прямої дії.**

У такому випадку суд **після винесення рішення у справі звертається до Верховного Суду для вирішення питання стосовно внесення до Конституційного Суду України подання щодо конституційності закону чи іншого правового акта, що віднесено до юрисдикції Конституційного Суду України».**

Дякуємо за увагу!

KMP ПАРТНЕРИ
PARTNERS

вул. Паньківська 5, 5-й поверх
Київ, 01033, Україна
www.kmp.ua, www.wts.ua

тел.: +38(044) 490 71 97
факс: +38(044) 492 88 59
admin@kmp.ua